

AL III-LEA COLOCVIU ROMÂNNO-ELVEȚIAN
„LA POLITIQUE ÉDILITAIRE DANS LES PROVINCES
DE L'EMPIRE ROMAIN“

După două reușite manifestări internaționale româno-elvețiene privind „Politica edilitară în provinciile Imperiului roman, secolele II—IV p.Chr.“ (ediția I-a Deva, 1991; ediția a II-a Berna, 1993), iată că a venit și rândul municipiului Tulcea să găzduiască, în perioada 8—15 octombrie 1995, lucrările celui de-al III-lea colocviu, având aceeași temă largă de cercetare, dar cu amendamentul unei dezbateri la obiect: „La vie rurales dans les provinces romaines: vici et villae“.

În organizarea unui prea lăudabil efort comun a două repute instituții, cu o puternică pondere de cercetare arheologică în țară, — am numit Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea și Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca —, această prestigioasă manifestare științifică s-a bucurat de un deosebit succes.

La colocviu, participarea nu a fost tocmai numeroasă (de fapt, această idee a stat la baza celor trei colocvii, desfășurate până acum, și anume, de a nu se prezenta prea multe și interminabile lucrări, ci numai ale acelor persoane, prin selecție, care au vădit preocupări în domeniul respectiv, arheologi fiind puzderie în ambele țări!). La onoranta invitație au răspuns atât cercetători din pitoreasca „Țară a cantoanelor“ (profesorii Hans Bögli, Basel, Teodora Tomasevic-Buck, Liestal, Regula Frei-Stolba, Berne-Lausanne, Joachim Szidat, Berne și Christine Ardos, Clae-aux-Moines; totuși se aștepta la o participare mai numeroasă a elvețienilor), cât și din România (universități, institute de arheologie, muzee din București, Cluj, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara, Alba Iulia, Deva, Târgu Mureș, Pitești, Sarmizegetusa și, bineînțeles, Tulcea).

În totalitate, lucrările prezentate s-au remarcat prin problematica variată, abordată în cadrul temei propuse, caracterizându-se printr-un înalt nivel științific. Chiar și simpla trecere în revistă a titlurilor comunicărilor permite constatarea acestor concluzii. Astfel, au fost audiate și dezbătute prin examinări de poziții, uneori pasionate, următoarele 25 de comunicări (enumerare în ordinea programului ședințelor zilnice ale colocviului): Alexandru Suceveanu (București), *À propos de quelques nouvelles contributions concernant l'organisation villagenoise dans l'Empire romain*; Regula Frei-Stolba (Berne-Lausanne), *Jacques Bongars (1554—1612), homme d'état et homme de lettres et son voyage à Constantinople*; Mihai Bărbulescu (Cluj-Napoca), *Cultes et croyances dans le milieu rural en Dacie*; Ilie Șandru (Pitești), *Ownership of Land in Roman Dacia*; Constantin Pop (Cluj-Napoca), *Vita spirituale nell'ambito rurale della Dacia Superiore*; Alexandru Barnea (București), *Aspects ethniques dans la vie rurale de la Dobroudja romaine*; Joachim Szidat (Berne), *Die Dobrudscha in den „Res gestae“ des Ammianus Marcelli-*

nus; Octavian Bounegru (Iași), *Considérations sur les „emporía“ en Mésie Inférieure*; Eugen Iaroslavschi (Cluj-Napoca), *Vestiges romaines dans la zone de Sarmizegetusa dace*; Hans Bögli (Basel), *Remarque sur la fonction politique de l'architecture romaine d'Avenches*; Doina Benea (Timișoara), *Eine dako-römische Siedlung aus dem III—IV. Jahrhundert im Timișoara-Freidorf*; Dumitru Protase (Cluj-Napoca), *Un vicus des IIe—IVe siècles à Obrežă en Dacia Apulensis*; Vasile Moga (Alba Iulia), *Les fouilles archéologiques romaines à Ghirbom (dép. d'Alba)*; Adrian Husar și Nicoleta Man (Târgu Mureș), *The Roman Rural Settlement of Cristești*; Victor Popa (Cluj-Napoca), *Femeia în mediul rural din Dacia romană*; Emilian Bota (Cluj-Napoca), *Reprezentări artistice în mediul rural din Dacia Superior*; Zizi Covacef (Constanța), *Quelques considérations concernant les occupations agricoles dans la Dobroudja romaine, reflétées par les monuments sculpturaux*; Maria Bărbulescu (Constanța), *Les villages de la Dobroudja romaine (attestés du point de vue épigraphique)*; Victor-Henrich Baumann (Tulcea), *Farmers and Natives in the Roman Dobroudja (Rural Life in Roman Dobroudja)*; Ioan Mitrofan (Cluj-Napoca), *„Villae rusticae“ en Dacie romaine*; Gheorghe Popilian și Dan Bălțeanu (Craiova), *Sur les „villae rusticae“ d'Oltenie*; Dorin Alicu (Cluj-Napoca), *Les „villae rusticae“ du bassin de Someș*; Emil Nemeș (Sarmizegetusa), *Considerații privind fermele romane din județul Hunedoara*; Adriana Rusu și Eugen Pescaru (Deva), *Unelte și dispozitive agricole dacice și romane în colecția Muzeului Deva*; Ioana Hica (Cluj-Napoca), *Données archéologiques concernant l'agriculture en Transylvanie après la retraite romaine*.

Cu ocazia acestui colocviu internațional, la Muzeul de Artă din Tulcea, a fost vernisată superba expoziție națională itinerantă „Capodopere de artă romană în Dacia“, o reușită manifestare culturală comună, cu exponatele a nouă unități muzeale din țară (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca, căruia i-a revenit organizarea ei, Muzeul „Civizației dacice și romane“ Deva, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Muzeul Național de Istorie a României București, Muzeul de Istorie Turda, Muzeul de Arheologie Sarmizegetusa, Muzeul de Istorie și Artă Zalău, Muzeul Județean Arad și Muzeul „Țării Făgărașului“ Făgăraș; enumerarea s-a făcut după numărul de exponate ale muzeelor împrumutate expoziției).

Totodată, participanții la colocviu au vizitat, cu ocazia unei excursii deosebit de instructivă, timp de trei zile, vestigiile arheologice de pe *limes*-ul nord-scythic, și anume, cetățile grecești și romano-bizantine de la *Dinogetia*, *Halmýris*, orașele pontice *Arganum*, *Histria*, *Tomis*, cripta martirilor de la Niculițel, centrul de olărie (cu impresionante cuptoare) de la Telița, mănăstirea Cocos (una dintre cele mai reprezentative lăcașuri de cult din Dobrogea), precum și Muzeul de Arheologie din Tulcea, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța și Muzeul *Tropaeum Traiani* de la Adamclisi. O deosebită impresie a produs „Centrul de studii pre și protoistorice“ de la Celic-Dere, proprietatea Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea, de departe cea mai modernă și confortabilă bază arheologică din țară și excursia, de neuitat, cu șalupa pe „bătrânul“ Danubiu.

În încheiere, așteptăm cu nerăbdare și speranță, lucrările celui de-al IV-lea colocviu româno-elvețian despre politica edilitară în provinciile Imperiului roman, care se vor desfășura la Berna, în anul 1997 și apariția, cât de curând, a volumului de comunicări privitoare la această manifestare științifică prestigioasă de la Tulcea.

CONSTANTIN POP